

Mitä sisältöjä yhteiskuntatieteellisellä metsätutkimuksella?

Rauno Sairinen

Professori

MYY –osaamiskeskittymä
(Metsä, yhteiskunta ja ympäristö)

Joensuun yliopisto

rauno.sairinen@joensuu.fi

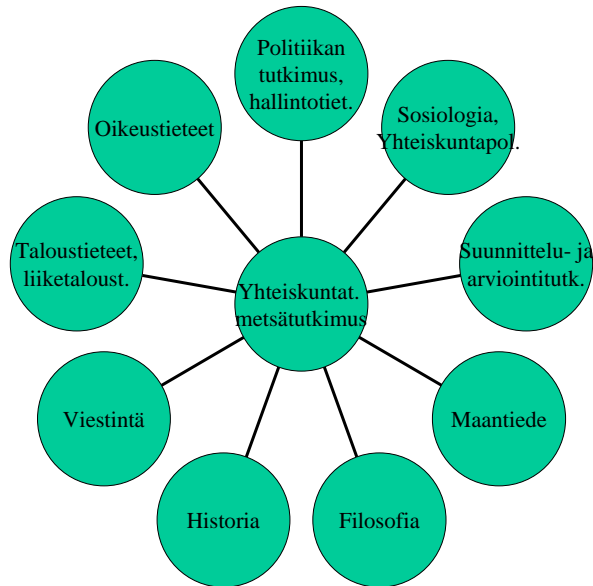
Yhteiskuntatieteellisen metsätutkimuksen kehittämistarpeet:

KYSYNTÄ:

- Ongelmien luonne, yhteiskunnallinen tarve, toimijoiden ja rahoituksen intressit.
- Tutkimusteemojen määrittäminen ja niiden prioriteetit, monialaiset ongelmat.

TARJONTA:

- Kansallisen ja kansainvälisen osaamiskapasiteetin tilanne (asiantuntemus, resurssit, tutkimustiimit).
- Monitieteellisen ymmärryksen ja yhteistyön tilanne (kyky monialaiseen toimintaan, yhteisten viitekehysten tarve).

Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen lähestymistapoja

- Yhteiskunnallisen hallinnan (governance) tutkimus (toimijat, ohjauskeinot, lainsäädäntö, toimintatyyli)
- Suunnittelu- ja arviointitutkimus (sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset)
- Paikallisyhteisöjen luonne ja muutos
- Arvojen, asenteiden ja kokemusten tutkimus
- Merkitysten ja diskurssien analyysi
- Taloudellinen arvottaminen ja talouden dynamiikka
- Historiallinen analyysi
- Tulevaisuuden ennakointi

Tutkimuksen tiedon intressejä

- Oman tiedealan kehittäminen
- Yhteiskunnallisten ilmiöiden selittäminen ja ymmärtäminen
- Metsätalouden edistäminen
- Metsäalan asiantuntemuksen ja professioiden kehittäminen
- Alue- ja maaseutupoliittinen
- Ympäristöpoliittinen
- Energiapoliittinen

Governance-tutkimuksen haasteet

- Hallinnan muutokset: toimijakentän moninaistuminen, ohjauskeinot, paikallinen – globaali, politiikan tyylit, verkostojen tärkeys.
- Sopeutuva / refleksiivinen hallinta: kompleksisuuden, muutoksen, epävarmuuden ja haavoittuvuuden parempi hallinta.
- Huoli hallittavuudesta (governability), vastuuvollisuudesta (accountability) ja hyväksyttävyydestä (legitimacy).
- Puhetta osallistuvasta ja keskusteleavasta demokratiasta sekä oppimisesta.
- Konfliktiset intressit
- Tiedon ja vallan moninaiset kytkennät.

Luonnonvaraperustaisten yhdyskuntien tutkimushaasteet

- Globaalien olosuhteiden vaikutus paikallistasolla.
- Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden sisällöt ja arviointi.
- Luonnonsuojelun suhde paikalliseen hyvinvointiin.
- Luonnonresurssien muuttuvat merkitykset ja käyttömuodot.
- Uusien elinkeinojen mahdollisuudet.
- Ekosysteempipalvelut.

Teemat

- Metsien yhteiskunnallinen merkitys
- Metsät globaalissa taloudessa
- Kestävä metsätalous
- Suomen metsäpolitiikka
- Metsien tuotteet ja kulutus
- Metsäsuunnittelun käytännöt
- Metsät ihmisten arjessa
- Metsät ja luonnonsuojelu
- Metsäkonfliktit
- Tieto ja vaikuttaminen metsäalalla

Metsien yhteiskunnallinen merkitys

- Metsätalouden merkitykset kansantaloudelle ja yhteiskunnalle (eri tuotannonalat, työllisyys, hyvinvointi, ympäristö, jne).
- **Metsäyhdyskuntien piirteet ja niiden muutos.**
- **Metsien moninaistuva käyttö ja uudet elinkeinot (matkailu, virkistys jne).**
- **Ekosysteempipalvelut.**
- Historiallinen kehitys ja tulevaisuuden ennakointi.
- **Eri elinkeinojen väliset intressiristiriidat.**

Metsät globaalissa taloudessa

- Globaalitalous ja metsien hyödyntäminen.
- **Metsienkäytön globaali hallinta.**
- **Metsäteollisuuden globaali kehitys.**
- **Kansainvälinen ja EU:n biodiversiteettipolitiikka.**
- Globaalit toimijat ja instituutiot ja niiden keskinäiset valtasuhteet.
- Metsien merkitys eri yhteiskuntien ja yhteisöjen kehityksessä.

Kestävä metsätalous

- Kestävän metsätalouden tavoitteet, sisällöt, toimijat, keinot, käytännöt ja instituutiot.
- **Eri toimijoiden politiikat ja käytännöt suhteessa kestävään kehitykseen.**
- Kansainvälinen politiikka
- **Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskriteerit ja indikaattorit sekä niiden käyttö.**
- Ekosysteemipalvelut.
- **Ilmastonmuutospolitiikan vaikutukset.**

Suomen metsäpolitiikka

- Poliitiikan prosessien ja sisältöjen analyysit: arvot, tavoitteet, **toimijaverkostot, keinot, käytännöt, politiikan tyylit** ja kulttuurit.
(esim. tukipolitiikan toimivuus,)
- **Keskeisten kysymysten ja ongelmien määrittelyvalta.**
- Poliitiikan ulkoiset olosuhteet (vaikuttavat tekijät, EU, kv. Tekijät, media).
- **Suhde muihin politiikan sektoreihin.**
- Historiallinen kehitys ja tulevaisuuden ennakointi.

Metsien tuotteet ja kulutus

- **Kuluttajien arvot ja käyttäytyminen.**
- Tuottajien toimintakäytännöt ja yhteiskuntavastuu.
- **Tuottajien uudistumiskyky: uudet tuotteet / innovaatiot, toimintatavat, riskit.**
- **Bioenergian edellytykset ja esteet.**
- Ohjauseinojen kehittäminen, vaikuttavuus ja hyväksyntä.

Metsäsuunnittelun käytännöt

- Suunnittelujärjestelmien ja –instrumenttien piirteet ja muutokset.
- Eri toimijoiden roolit metsäsuunnittelussa.
- **Suunnitteluinstituutioiden vaikutusvalta.**
- **Osallistumisen ja vuorovaikutuksen käytännöt.**
- Metsänomistajien ja –suunnittelijoiden arvot ja käyttäytyminen.
- Vaikutusten arvioinnin prosessit ja käytännöt.
- **Sosiaalisten ja sosioekonomisten vaikutusten arvioinnin sisällöt.**

Metsät ihmisten arjessa

- **Metsien erilaiset hyöty- ja harrastuskäytöt ja niiden suhde muihin metsänkäytön muotoihin (ristiriidat).**
- **Metsien kulttuuriset ja arkiset merkitykset ja arvostukset (talous-, taajama- ja lähimetsät, erämaat, luonnonsuojelualueet, maisemat jne).**
- Metsien merkitys ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle.
- Käsitykset ja kokemukset metsistä ja niiden erilaisista käyttömuodoista (mistä pidetään?).
- Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvokysymykset.

Metsät ja luonnonsuojelu

- **Luonnonsuojelun arvot, tavoitteet, toimijat, keinot ja käytännöt.**
- **Luonnonsuojelun suhde metsien muihin käyttömuotoihin (kuten metsänhakuut, matkailu).**
- Luonnonsuojelun merkitykset ja vaikutukset paikallisyhteisöille, alueille, elinkeinoille ja taloudelle.

Metsäkonfliktit

- Metsien käyttöön liittyvien konfliktien muotoutuminen, sisällöt, toimijakenttä ja kulku.
- **Paikalliset, alueelliset ja globaalit konfliktit.**
- Metsien käyttöön kytkeytyvien kansalaisliikkeiden tavoitteet, toimintatavat ja hyväksyttävyys.
- **Konfliktien käsittelytavat (mediation).**

Tieto ja vaikuttaminen metsäalalla

- Metsäalan asiantuntemuksen sisällöt ja määrittelyvalta: **professioiden muutos**
- Metsäalan tietotarpeet.
- **Eri tieteenalojen metsää koskevien tietokäsitysten suhteet.**
- **Ympäristötiedon merkitys metsienkäytössä.**
- **Tieteen, politiikan ja päätöksenteon integrointi muutostilanteissa.**
- Metsäneuvonnan ja –koulutuksen sisällöt ja vaikutus.
- Asiantuntija- ja maallikkotiedon suhde.

KIITOS !